

Dokument nr. 8:93

(2003-2004)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Per Sandberg, Arne Sortevik og Karin S. Woldseth

Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Per Sandberg, Arne Sortevik og Karin S. Woldseth om tiltak for å fremme integrering

Til Stortinget

BAKGRUNN

Skolen er et av de viktigste verktøyene vi har for å oppnå en fullgod integrering. Gjennom de siste tiårene har den norske skolen tilpasset seg stadig økende antall innvandrerbarn. Tiltak har vært lagt til grunn for å skape en forståelsesfull ramme mellom barn av ulike kulturer og religioner. Inntoget av nye kulturer og religioner var også en av flere grunner til at det tradisjonelle kristendomsfaget ble erstattet med det mer verdinøytrale kristendoms-, religions- og livssynfaget (KRL).

Forslagsstillerne viser til at Fremskrittspartiet (FrP) lenge har advart mot en utvikling der innvandrere krever at det norske samfunn skal tilpasse seg dem, og ikke omvendt. Forslagsstillerne mener at et grunnleggende prinsipp i integreringspolitikken må være at innvandrere som kommer til Norge, skal være innforstått med at de må tilpasse seg de generelle leveregler og samfunnsnormer som er gjeldende i landet. Det blir galt dersom stadig nye særkrav fra innvandrergrupper skal presse frem endringer som objektivt sett ikke er tjenlige eller ønskelige.

I de senere år har dogmatiske innvandringstilhengere sterkt fremhevet fordelene ved det flerkulturelle fellesskap. Forslagsstillerne aksepterer imidlertid ikke uten videre at det blir et fellesskap når flere kulturer lever side om side, og ikke nødvendigvis i harmoni med hverandre. Hvis man ønsker et reelt fellesskap må det også skje en integrering, noe som inne-

bærer at innvandrerne må akseptere de grunnleggende verdier som det norske samfunn er tuftet på.

Forslagsstillerne ønsker å sette fokus på at det må stilles strengere krav til innvandrere som kommer til Norge. Det må stilles krav om at alle skikker som bryter med grunnleggende menneskerettigheter må opphøre. Ingen skal med religion eller kulturell egenart i hånd kunne påberope seg en adferd som bryter med grunnleggende menneskerettigheter, og derigjennom norsk lov, og ellers gjeldende samfunnsnormer.

Det norske samfunn kan ikke tolerere at kvinner systematisk blir undertrykt, eller at barn blir fratatt retten til å bestemme over sin egen kropp.

Et eksempel på nødvendigheten av å forby manifestering av enkelte kulturelle særtrekk, fikk man i Sverige i 2003. Det svenske skoleverket forbød bruk av burka i undervisningstiden. Burkaen dekker hele kvinnens kropp og hode, og utsynet er sperret av netting. Skoleverket fastslo, etter å ha mottatt rapporter fra aktuelle skoler, at burkaen representerte en så grunnleggende kommunikasjonsbarriere mellom lærer og elev at skolens pedagogiske oppgave ikke kunne oppfylles når jentene var kledd i burka. På denne bakgrunnen ga skoleverket den enkelte skole anledning til å forby elever å benytte burka i undervisningstiden.

Skolen som integreringsverktøy

Skolen har en rekke funksjoner utover sin pedagogiske rolle, og er blant annet et sentralt verktøy i integreringsprosessen. På skolen skal barn av ulike kulturer møtes i forståelse for blant annet å bryte ned barrierer. Det blir galt dersom en gruppe elever med en bestemt bakgrunn ikke deltar i denne prosessen på grunn av ytre særtrekk som bestemte typer klesplagg, noe som for øvrig også bryter med ideologien bak enhetsskolen.

Særlig ille blir det dersom barn helt ned i 6-årsalderen ikles plagg som virker stigmatiserende, og som gjør at de vil kunne defineres ut av det inkluderende fellesskapet. I realiteten er det dette som skjer når små jenter ikles den muslimske hijaben. Forslagsstillerne mener at det må reageres når noen bevisst eller ubevisst forsøker å sabotere den integreringsprosessen som skolen har ansvaret for. Dette er bakgrunnen for at forslagsstillerne ønsker å innskrenke adgangen til å benytte kollektivt stigmatiserende klesplagg i skolen.

Forslagsstillerne ønsker å presisere at lovforslaget ikke må innskrenkes til å dreie seg om hijab, men må også omfatte andre klesplagg i skolen som kan virke stigmatiserende for det enkelte barn.

Forslagsstillerne vil avvise at et slikt forbud vil bryte med religionsfrihet eller yringsfrihet. Begge deler er grunnlovsfestede rettigheter i Norge. Forslagsstillerne vil heller påpeke at vern om friheter innebærer kamp mot stigmatisering, diskriminering eller manglende inkludering i samfunnet.

Forslagsstillerne har merket seg at Regjeringen med hjelp fra FrP nå sørger for at opplæringslovens bestemmelser endres, slik at opplæring i norsk blir det viktigste virkemiddel for at minoritetsspråklige elever skal tilegne seg tilstrekkelig dyktighet i norsk for å få optimalt utbytte av skolegangen og dermed god integrering i det norske samfunn. Forslagsstillerne understreker at skolen er den viktigste arena for god integrering, og at tiltak i skolen og tiltak som inkluderer hjem/skolesamarbeid er tiltak som har avgjørende betydning for integrering. Forslagsstillerne vil peke på at foresatte for elever med minoritetsbakgrunn har et ansvar for at eleven lærer seg norsk; det er en viktig del av foreldreansvaret som omtales i barneloven § 30. Det bør derfor vurderes hvordan skoleledelse og skoleeier skal reagere på manglende oppfølging av dette ansvaret.

Forslagsstillerne har også merket seg at elever med minoritetsspråklig bakgrunn bosatt i Norge, og som har skolepliktig alder, i Norge av foresatte bosatt i Norge sendes til utlandet for å gå på skole i foresattes opprinnelige hjemland.

Forslagsstillerne viser til at Aftenposten 28. mars 2004 og VG 2. juni 2004 og 14. juni 2004 omtaler dette forholdet og uavhengig av hverandre viser frem at omfanget av dette fenomenet er betydelig.

Forslagsstillerne viser til at barn og unge i Norge etter opplæringsloven har plikt til grunnskoleopplæring og rett til en offentlig grunnskoleopplæring. De som ikke bruker retten til offentlig opplæring, kan oppfylle plikten gjennom annen tilsvarende opplæring; der alternativene enten er privat skole eller hjemmeundervisning. Kommunene skal etter § 14-2 føre tilsyn med hjemmeundervisning. Det blir etter forslagsstillerne mening åpenbart urimelig og integreringsfiendtlig om slik "hjemmeundervisning"

skulle foregå i for eksempel Pakistan! Forslagsstillerne viser videre til at opplæringsloven i § 2-1 femte ledd har bestemmelser om elever som uten gyldig grunn har fravær fra den pliktige opplæringen.

Fravær fra norsk offentlig grunnskole for barn bosatt i Norge fordi de sendes til skole i foreldres opprinnelige hjemland, vil etter forslagsstillerne mening rammes av opplæringsloven § 2-1 femte ledd.

Forslagsstillerne har merket seg at skoleeiers politianmeldelse av slike saker synes å bli henlagt. Forslagsstillerne mener det må vurderes hvordan barnevernet kan kobles inn og viser til barneloven kap. 5 § 30.

Særordninger for innvandrere

Forslagsstillerne viser også til artikkel i Nettavisen den 16. juni 2004 hvor lederen for Norsk Muslimsk Ungdom fremsatte en rekke krav overfor statsråd Erna Solberg. Her krevde Athar Akram følgende:

"Vi vil be på skolen, ha dusjer med dør og kjønnsdelt svømming."

I samme artikkel antyder statsråd Erna Solberg at kjønnsdelt idrettstilbud i skolen kan bli aktuelt.

Disse aktuelle spørsmålene vil sannsynligvis prege integreringsdebatten fremover. Forslagsstillerne vil allerede nå advare mot en utvikling hvor det norske samfunnet deles opp i ulike normer, avhengig av etnisk, religiøs eller kulturell opprinnelse. Dette vil være "integreringsfiendtlig" og kun skape grobunn for konflikter. Forslagsstillerne mener Stortinget bør avklare fremtidig norsk politikk på dette feltet, og ber derfor Regjeringen fremme forslag for Stortinget om dette.

Forbud mot bruk av enkelte typer klesplagg i skolen

Ut fra de premissene som er skissert i den foregående teksten ønsker forslagsstillerne å fremme forslag om forbud mot utpreget religiøse plagg i den norske grunnskolen, herunder også ungdomsskolen, samt bruk av burka og lignende heldekkende plagg i den videregående skolen.

Forbud mot bruk av religiøst hodeplagg på jobb

Arbeidstakere som ønsker å bruke religiøst hodeplagg, er godt beskyttet i norsk lov. En arbeidsgiver har i praksis svært få muligheter til å forby bruken av det, med mindre arbeidet er av en helt spesiell karakter. Innenfor arbeidsgivers styringsrett ligger deres rett til å bestemme hvordan de ansatte skal kle seg i arbeidstiden. Slike krav kan være at arbeidstaker skal kle seg "ordentlig", eller at de eksempelvis skal bruke firmaets uniform. Men arbeidsgivers styringsrett er fraværende på områder som kan sette begrensning for arbeidstakers bruk av religiøst hodeplagg.

Arbeidstakers rett til å bruke religiøst hodeplagg på jobben er ikke direkte lovregulert i arbeidsmiljøloven. Men arbeidsmiljøloven § 55 setter forbud mot forskjellsbehandling i ansettelser, blant annet på grunn av arbeidstakers ønske om å bruke religiøst hodeplagg på jobb. I § 60 i samme lov er det også forbud mot å si opp en arbeidstaker som følge av at vedkommende ønsker å bruke religiøst hodeplagg på jobb. Dette gjelder også i de tilfellene hvor arbeidstaker tidligere ikke har brukt slikt hodeplagg, men som i ansettelsesforholdet ønsker å begynne å bruke det.

Til sammenligning er det i Danmark en pågående rettsstrid mellom Dansk Supermarked og en muslimsk kvinne som ble bortvist uten lønn fra arbeidsplassen, fordi hun insisterte på å bruke hijab. Dansk Supermarked vant frem med sitt syn i Landsretten. Det Landsretten har lagt til grunn, er hva danske kommentatorer kaller bedrifters soleklare rett til å stille bestemte krav for hvordan de ønsker at betjeningen skal fremtre overfor kunder. Det er også dette retten har åpnet for, at bedrifter skal kunne stille bestemte krav overfor arbeidstakere som jobber i kunderelatert virksomhet. Videre fastslår retten at en bedrift ikke kan nekte personer å bruke religiøst hodeplagg dersom den ansatte ikke jobber med direkte kundekontakt. Arbeidsgiveren har rett til å bestemme hvordan arbeidstakerne fremtrer i den tiden de er på jobb, dersom utseende har betydning i utførelsen av jobben.

Et arbeidsforhold er en frivillig avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Det baseres på en kontrakt hvor arbeidstaker selger sin arbeidsevne i et visst antall timer i uken til arbeidsgiver. Å selge arbeidskraften sin må innebære at arbeidsgiveren må få en viss og rimelig adgang til å bestemme hvordan den som er ansatt fremtrer, dersom dette er avgjørende for arbeidets karakter. Når et individ velger en arbeidsplass, så er det en frivillig handling som må basere seg på et opplyst valg hos den enkelte. Dersom arbeidsplassen setter rimelige krav som arbeidssøkeren ikke kan innfri, må det være et problem som vedkommende selv må løse. Løsningen vil være at man ser etter en arbeidsplass som stiller krav som ved-

kommende kan innfri. Det er uansett ikke en menneskerett å ha tilgang til kunderelaterte jobber, dersom det er selvvalgte faktorer ved en selv som diskvalifiserer en til arbeidet. Dersom ens religionsutøvelse gjennom prangende klesplagg er så vidt viktig at man ikke kan akseptere å ta det av seg, bør dette få konsekvenser for ens valg av arbeid.

På denne bakgrunn bør det åpnes for at bedrifter bør kunne stille rimelige krav til uniform og bekledning som utelukker bruk av religiøst hodeplagg.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forby bruk av plagg som kan virke stigmatiserende, inviterer til diskriminering og/eller som hindrer etniske og religiøse minoritetsgrupperingers inkludering i det norske samfunn.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om:

- a) Styrking av norskopplæringen av minoritetselever, samt fremme forslag for å hindre at minoritetselever sendes ut av Norge for å gå på skole i foresattes opprinnelige hjemland. Foreldresansvaret må vurderes i denne sammenheng.
- b) Vurdere konsekvensene av forskjellige krav om særordninger for innvandrere i Norge, med særlig vekt på slike krav i skolen.

III

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en styrking av arbeidsgivers styringsrett vedrørende krav til uniform og bekledning.

18. juni 2004